

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-3-67-24>

УДК 811.112.2'25:811.161.2

Панькова А.В.

Черкаський державний технологічний університет

ВИКОРИСТАННЯ ЛОКАЛЬНИХ СТРАТЕГІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ІСТОРИЧНИХ РЕАЛІЙ

Анотація. В статті досліджується теоретична база щодо вивчення перекладацьких стратегій. Розглядаються дефініції поняття «стратегія перекладу», запропоновані різними вченими. Значна увага приділяється саме локальним стратегіям перекладу, таким як очуження, одомашнення та універсалізація (креолізація). Здійснюється аналіз застосування перекладацьких стратегій в процесі перекладу роману німецькомовної письменниці українського походження Каті Петровської «Мабуть Естер». Розглядаються прийоми та тактики в межах обраної стратегії, які використовує перекладач для відтворення історичних реалій та забезпечення адекватного перекладу. Зазначаються чинники, які впливають на вибір перекладацької стратегії.

Ключові слова: перекладацька стратегія, локальні перекладацькі стратегії, перекладацькі прийоми, тактики, історичні реалії.

Pankova Anna

Cherkasy State Technological University

THE USING OF LOCAL STRATEGIES BY THE TRANSLATION OF HISTORICAL REALITIES

Summary. The reproduction of the cultural specifics of the original, in particular, the realities in translation, is one of the main problems of translation studies. Realities constitute a significant part of the vocabulary of any language and serve as a reflection of the religious, historical picture of the world and the markers of traditions and everyday life of a certain culture. In the process of translation of the artistic text the translator deals with the problem of preserving the national local charm and reproduction of historical coloring, the solution of which is not limited by the category of linguistic elements only, but entails the whole system of stylistic means, among which the historical realities occupy a significant place. Particular attention is paid to the translation of strategies ensuring the transfer of the stylistic and semantic function of intertextual units in the artistic text. The article investigates the theoretical basis for the study of translation strategies. Under review are the definitions of the concept of “translation strategy”, proposed by different scientists. Considerable attention is paid to the local strategies of translation, such as foreignization, domestication and universalization (kreolization). The analysis of application of translation strategies is realized on the evidence in the process of translation of the novel “Maybe Esther” of the Ukrainian speaking writer Katya Petrovska. Under review are the techniques within the chosen strategy, used by the translator for conveying historical realities. Since the translation approaches can not be strictly fixed, and are determined in each case depending on the translation situation, the type of source code and the nature of the expected recipient of the translation, the factors, influencing the choice of a translation strategy are also indicated in the article.

Keywords: translation strategy, local translation strategies, translation techniques, tactics, historical realities.

Постановка проблеми. У сучасному перекладознавстві однією з дискусійних є проблема безеквівалентності, яка безпосередньо пов'язана із відтворенням в процесі перекладу різнотипових слів-реалій, що не мають відповідників в інших мовах, передають національну самобутність певного народу та культурну специфіку мови оригіналу. Для адекватної передачі таких мовних одиниць важливим є розуміння того, що слова-реалії – це, в більшості випадків, стильотворчі засоби, і головною метою перекладача при відтворенні слів-реалій є збереження національного колориту мови оригіналу.

Актуальним на сьогодні постає питання ґрунтовного вивчення перекладацьких стратегій, за допомогою яких можна обрати правильний шлях вирішення проблеми безеквівалентності: адаптувати переклад до мови реципієнта (використавши одиниці, притаманні мові перекладу, замінюючи невідоме відомим, «чуже» – «своїм»), чи, навпаки, з метою створення естетичного впливу на читача використовувати конструкції, характерні мові оригіналу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом дослідженню проблеми відтворення в процесі перекладу безеквівалентної лексики

приділяється велика увага теоретиками та практиками перекладу. Значна кількість вітчизняних дослідників займалися вивченням цієї проблематики, серед яких Т.П. Андриєнко [3], О.В. Ребрій [14], В.В. Демецька [6], Р.П. Зорівчак [7], А.А. Мороз [11], Г.А. Карпенко [8]. До зарубіжних науковців, які присвятили свої праці питанню перекладу безеквівалентних лексичних одиниць, належать такі: А.Д. Швейцер [16], С. Влахов та С. Флорін [4], І.С. Алексеева [1], Х. Крінгс [18], Л. Венутті [17], В.Н. Комісаров [9], А. Попович [13].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на те, що проблема перекладу безеквівалентної лексики, а саме вибір стратегії, яка допомагає відтворити національно-культурну специфіку оригінального тексту, висвітлюється у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, на даному етапі розвитку перекладацької думки не існує вичерпного дослідження щодо єдиного тлумачення поняття «перекладацька стратегія» та дій перекладача в процесі створення адекватного тексту перекладу.

Метою дослідження є аналіз застосування локальних стратегій, а саме очуження, одомашнення та універсалізації при перекладі історичних реалій.

Формулювання цілей статті. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

- дослідити теоретичну базу щодо вивчення стратегій очуження, одомашнення та універсальності у перекладознавстві;
- на фактичному матеріалі проаналізувати шляхи реалізації вищезазначених стратегій при перекладі історичних реалій.

Джерело досліджень. Матеріалом статті є історичні реалії, обрані в процесі порівняльного аналізу німецькомовного художнього тексту та його перекладу українською мовою на основі класифікації безеквівалентної лексики, запропонованої С. Влаховим та С. Флоріним [4, с. 47–104].

Виклад основного матеріалу. На основі аналізу наукових праць багатьох зарубіжних та вітчизняних дослідників А.Д. Швейцера [16], В.В. Сдобнікова [15], В.Н. Комісарова [9], І.С. Алексєєвої [1], В.В. Демецької [6], Т.П. Андрієнко [3], в яких досліджується термін «перекладацька стратегія», можна зробити висновок, що однозначного тлумачення зазначеного терміну не існує, окрім цього у різних вчених, а іноді навіть в роботах одного науковця можна зустріти варіації цього терміну, а саме: «перекладацька стратегія», «стратегія перекладача», «стратегія поведінки перекладача під час перекладу», «методи зображення процесу перекладу», «когнітивний регулятив перекладацького дискурсу».

Американський перекладач, історик та теоретик перекладу Л. Венутті [17, с. 240] зазначає, що термін «стратегія» вживається в перекладознавстві для позначення широкого спектру дій перекладача – від вибору тексту, до вибору способу відтворення мовних одиниць. Отже, стратегія, як правило, спрямована на розв'язання багатьох проблем перекладу.

Німецький вчений-лінгвіст Х. Крінге вважає, що перекладацька стратегія – це свідомий план дій перекладача задля вирішення конкретної перекладацької проблеми в межах конкретного перекладацького завдання [18]. На думку В.В. Сдобнікова, «стратегія перекладу – це програма здійснення перекладацької діяльності, що формується на основі загального підходу перекладача до виконання перекладу в умовах певної комунікативної ситуації двомовної комунікації, яка визначається специфічними особливостями цієї ситуації і метою перекладу, а також, свого роду, визначає характер професійної поведінки перекладача у рамках певної комунікативної ситуації» [15, с. 172].

Російська дослідниця І. В. Войніч розглядає перекладацьку стратегію як «спільний план дій перекладача», обумовлений комплексом його принципових установок, спрямованих на досягнення цілей, які свідомо чи несвідомо ставить перед собою перекладач [5, с. 8].

Цікавою в контексті запропонованого дослідження є думка української дослідниці Т.П. Андрієнко, яка розглядає стратегію як «когнітивний регулятив перекладацького дискурсу» [3, с. 58] та вважає, що стратегія скеровує діяльність перекладача у розв'язанні проблем перекладу і досліджує когнітивно-дискурсивні механізми й умови реалізації стратегій, а також підпорядковані їм тактики та прийоми перекладу, вона спрямована на перетворення концепту вихідного тексту для ін-

теграції в концептуальну і мовну картину світу цільової мови; стратегія має інтерактивний характер і скеровує організацію перекладачем взаємодії між автором і адресатом повідомлення, поєднує процесуальний і результативний аспекти перекладу; стратегія включена в контекст діяльності, підпорядкована її цілям і правилам, та керує перекладацькими діями нижчого порядку, які полягають у визначенні тактик і виборі прийомів перекладу.

Отже, на основі проаналізованих дефініцій, визначаємо «*перекладацьку стратегію*» як алгоритм діяльності перекладача, який передбачає наявність певних перекладацьких тактик та прийомів з метою перетворення концепту вихідного тексту для інтеграції в концептуальну і мовну картину світу мови перекладу.

Слід зазначити, що Т.П. Андрієнко [3, с. 56] поділяє перекладацькі стратегії на *глобальні* (цілісний текстовий мегаконцепт) та *локальні* (вони вимагають стратегічного перекладацького рішення). Локальні стратегії можуть застосовуватися на різних етапах, а також стосовно різних одиниць перекладу, наприклад, історичних слів-реалій.

Л. Венутті [17] виділяє дві кардинально різні локальні стратегії перекладу – одомашнення та очуження. Кожна з цих стратегій має своїх прихильників. Причому деякі науковці стверджують, що потрібно уникати змішування цих стратегій в межах одного тексту, а інші навпаки – додержуються думки, що для адекватного перекладу важливим є доречний симбіоз цих стратегій в одному перекладі. Отже, тому на сучасному етапі існує ще й третя стратегія – універсальність (креолізація).

Прихильником стратегії одомашнення можна вважати А. Тайтлера [19], який у своїй праці «Есе про принципи перекладу» (Essay on the principles of translation) ставить перекладача на один рівень з автором твору. Л. Венутті в своєму дослідженні «Скандали перекладу» (The Scandals of Translation) взагалі надає перекладачу повну автономію в процесі перекладу, дозволяючи йому вивільнювати реаліями, що в свою чергу робить оригінальний текст невидимим.

Стратегія одомашнення (доместикація) – це репрезентація інформації через відоме реципієнту. Такий підхід полегшує сприйняття і вимагає мінімальних когнітивних зусиль. Обираючи стратегію одомашнення, перекладач орієнтується на стилеві норми й ідіоматику мови перекладу.

Як зазначає Т.П. Андрієнко [3, с. 152], стратегія одомашнення (доместикація) – це орієнтація на мовну картину світу мови перекладу. В якості тактик, які застосовує перекладач при виборі цієї стратегії, дослідниця розглядає такі: відтворення денотативного змісту, емотивності\прагматичних ознак, привнесення культурно-специфічних конотацій. Для забезпечення цих тактик перекладач може використовувати певні прийоми: заміна аналогом, смисловий переклад, описовий переклад, додавання експлікації смислу, післятекстова виноска.

Т.П. Андрієнко [3, с. 152–153] вважає, що у разі вибору стратегії очуження, яка орієнтована на мовну картину світу мови оригіналу, перекладач додає до переклада те, що є новим для приймаючої культури, долучаючи його до культури мови оригіналу. До тактик, які використовуються пе-

рекладачем при виборі цієї стратегії, належать такі: відтворення формальних характеристик, буквального значення, конотацій екзотичності. Обираючи вищезазначені тактики, перекладач може використовувати наступні прийоми: безперекладне запозичення, транскрипція, транслітерація, калькування, переклад екзотизмів, буквальний переклад.

Цікавою є думка А. Поповича про те, що в межах одного тексту можуть використовуватися одночасно дві стратегії. Для позначення цього явища, яке можна розглядати як середню ситуацію між одомашненням та очуженням, дослідник вводить термін «креолізація» (універсалізація) [13, с. 130–143]. В процесі застосування такої стратегії можливе нівелювання культурно-специфічних смислів у перекладі, відтворення смислу оригіналу в опорі на спільне, інтернаціональне знання носіїв мови оригіналу та мови перекладу. На думку Т.П. Андрієнко [3, с. 180], головна тактика у разі вибору цієї стратегії – відтворення денотативного змісту. До прийомів, які забезпечують цю тактику, належать: генералізація, описовий переклад, долучення текстів світової культурної спадщини.

Слід зазначити, що на вибір перекладацької стратегії впливають певні чинники, серед яких Т.П. Андрієнко визначає наступні:

- належність тексту до художнього або нехудожнього (інформативного) дискурсу;
- комунікативні чинники (характер аудиторії, просторова, часова і соціальна дистанція);
- характер самого тексту;
- вертикальний контекст;

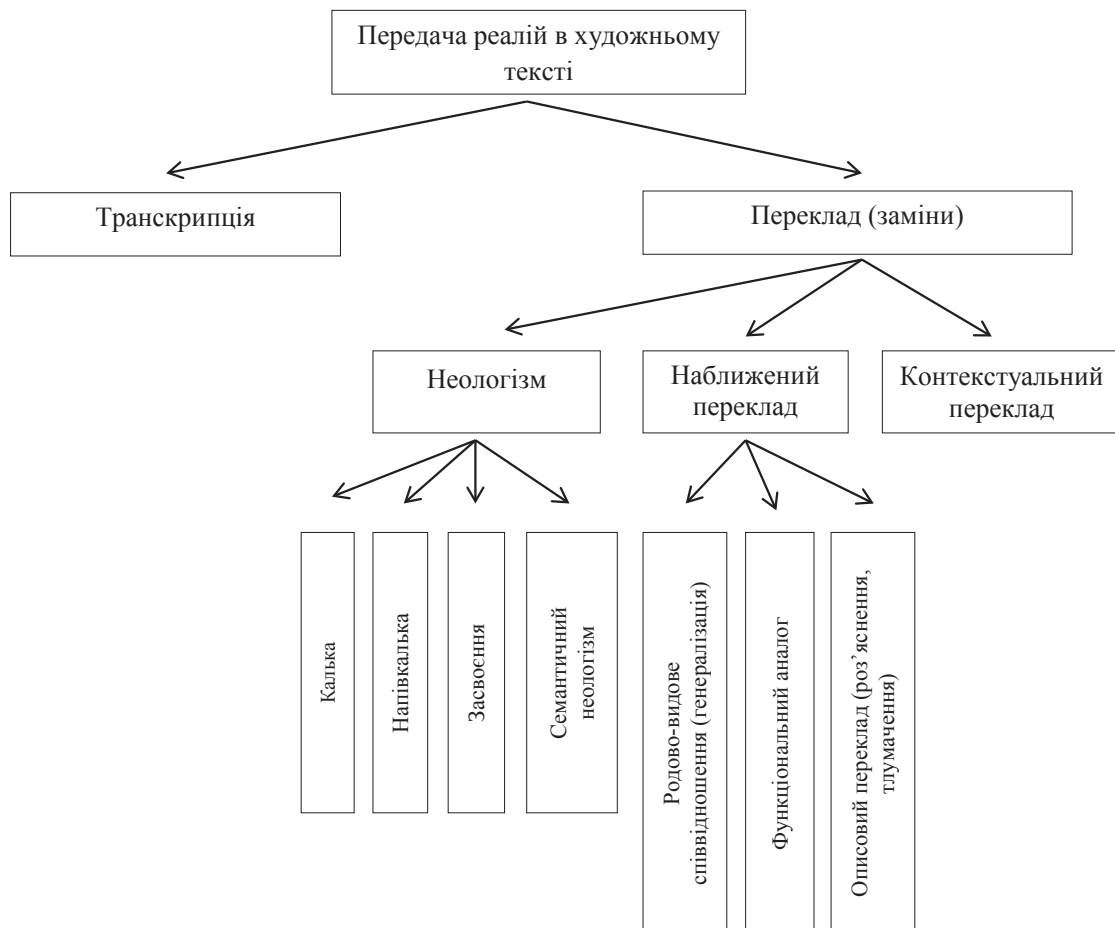
- макроконтекст;
- інтертекстуальність;
- місце у цільовій літературі (наявність раніше виконаних перекладів того ж тексту, маргіналізація/канонізація окремих перекладів);
- статус мови оригіналу і мови перекладу в світі.

Інша українська дослідниця О.А. Михайленко [10, с. 150] вважає, що на вибір стратегії перекладу впливають такі чинники: мета перекладу, тип тексту, що перекладається (виділяються два основних функціональних види перекладу: художній (літературний) переклад та інформативний (не літературний) переклад) і характер передбачуваного рецептора перекладу (у деяких випадках переклад не має точного адресата, і перекладач орієнтується на так званого «усередненого рецептора»).

На основі порівняльного аналізу роману німецькомовної письменниці українського походження Каті Петровської «Мабуть Естер» та його перекладу, виконаного Ю. Прохаськом, визначимо стратегії та прийоми, які обирає перекладач в процесі відтворення історичних реалій.

Аналізуючи основні прийоми реалізації локальних стратегій в процесі відтворення історичних реалій, спираємося на класифікацію прийомів, яку запропонували С. Влахов та С. Флорін [4, с. 47–104]:

В процесі перекладу художнього тексту перед перекладачем постає проблема збереження національного забарвлення та відтворення історичного колориту, вирішення якої не обмежується лише однією категорією мовних елементів, а охоплює цілу систему стилістичних засобів, серед яких значне місце посідають історичні реалії.

Роман німецької письменниці українського походження Каті Петровської «Мабуть Естер» насичений історичними реаліями, оскільки у творі зображені події, які відбувалися в колишньому Радянському Союзі в певний історичний період. Письменниця розповідає історію своєї родини, на-

магаючись якомога автентичніше передати настрій та устрій тієї епохи. Частина цих реалій є незнайомими для німецькомовного читача, проте у перекладача з такими реаліями не виникає труднощів, тому що в мові перекладу, як правило, вже є відповідник на позначення відповідної реалії.

<p>Es wäre mir lieber, ich müsste meine Reisen nicht hier beginnen, in der Ödnis um den Bahnhof, die immer noch von der Verwüstung dieser Stadt zeugt, einer Stadt, die um Lauf siegreicher Schlachten zerbombt und ruiniert worden war, als Vergeltung, so schein es mir, denn von dieser Stadt aus war der Krieg gesteuert worden, der tausendfach Verwüstung verursacht hatte, weit und breit, ein endloser Blitzkrieg, auf eisernen Rädern, mit eisernen Flügeln (1, с. 7).</p>	<p>Я би воліла розпочати свої подо-рожі не звідси, з цієї пустки навколо вокзалу, яка й досі свідчить про спустошення цього міста, міста розбомбленого й зруйнованого в перебігу звитяжних битв, ніби саме такою й мала бути розплата, бо ж з цього міста керували війною, що спричинила тисячократні спустошення, навсібіч світу, нескінченний бліцкриг на залізних колесах, із залізними крилами (2, с. 7).</p>
<p>Реалія Blitzkrieg – означає концепцію ведення війни. Виникла ця реалія в німецькомовному суспільстві, але з плином часом стала знайома і носіям інших мов. Перекладач передав реалію за допомогою транскрипції. Стратегію, яка при цьому була використана, визначаємо як універсалізація, оскільки позначуване реалією поняття входить в мовну картину світу як мови оригіналу, так і перекладу.</p>	<p>Виникла ця реалія в німецькомовному суспільстві, але з плином часом стала знайома і носіям інших мов. Перекладач передав реалію за допомогою транскрипції. Стратегію, яка при цьому була використана, визначаємо як універсалізація, оскільки позначуване реалією поняття входить в мовну картину світу як мови оригіналу, так і перекладу.</p>
<p>Es gab einen Revolutionär, der zu den Bolschewiken ging und im Untergrund seinen Namen änderte, den nun wir schon fast hundert Jahre tragen, ganz legal, mehrere Arbeiter in einer Schuhfabrik in Odessa, über die man nichts weiß, einen Physiker, der ein experimentelles Turbinenwerk in Charkow leitete und wehrend der Säuberungen verschwand, sein Schwager wurde beauftragt, das Urteil über ihn zu sprechen, denn Treue zur Partei maß man an der Bereitschaft, die Eigenen zu op-fern... (1, с. 18).</p>	<p>Був один революціонер, який прибився до більшовиків і в підпіллі змінив ім'я, яке ми й носимо вже майже сто років, цілком легально, кілька робітників взуттєвої фабрики в Одесі, про яких нічого невідомо, фізик, який керував експериментальним заводом реактивних двигунів у Харкові й зник під час чисток, а його шваґра змусили виголосити йому присуд, адже вірність партії слід було довести готовністю жертвувати своїм... (2, с. 15).</p>
<p>Bolschewiken – багатозначний термін, знайомий носіям мовної картини світу колишнього СРСР. Авторка використовує цю реалію для того, щоб автентичніше передати події минулого і наблизити читача тексту оригіналу до подій, зображених у тексті. У перекладача в процесі відтворення цієї мовної одиниці не виникає труднощів, реалізуючи стратегію універсалізації, він використовує відповідник, наявний в мові перекладу, оскільки сама реалія походить з мови перекладу. При передачі реалії Partei перекладач обрав цю ж саму стратегію універсалізації, використавши відповідник в мові перекладу.</p>	<p>Використовує цю реалію для того, щоб автентичніше передати події минулого і наблизити читача тексту оригіналу до подій, зображених у тексті. У перекладача в процесі відтворення цієї мовної одиниці не виникає труднощів, реалізуючи стратегію універсалізації, він використовує відповідник, наявний в мові перекладу, оскільки сама реалія походить з мови перекладу. При передачі реалії Partei перекладач обрав цю ж саму стратегію універсалізації, використавши відповідник в мові перекладу.</p>
<p>Das Dreiliterglas, trjochlitrowaja banka, verunsicherte mich noch mehr (1, с. 33).</p>	<p>Трилітровий слоїк бентежив мене ще більше (2, с. 26).</p>
<p>Реалія trjochlitrowaja banka – добре знайома носіям мови перекладу, але не знайома читачам тексту оригіналу, саме з цієї причини авторка спочатку розшифровує значення реалії, потім, задля збереження експресивності вводить в текст саму реалію, транскрибуючи її з російської мови. Перекладач використав функціональний аналог в українській мові, але зняв емоційне забарвлення, зробивши переклад реалії наближеним до мовної картини світу носіїв мови перекладу. Стратегія, яку використав перекладач, – одомашнення.</p>	<p>Добре знайома носіям мови перекладу, але не знайома читачам тексту оригіналу, саме з цієї причини авторка спочатку розшифровує значення реалії, потім, задля збереження експресивності вводить в текст саму реалію, транскрибуючи її з російської мови. Перекладач використав функціональний аналог в українській мові, але зняв емоційне забарвлення, зробивши переклад реалії наближеним до мовної картини світу носіїв мови перекладу. Стратегія, яку використав перекладач, – одомашнення.</p>
<p>Und so spielten wir im Hinterhof, neben Gummitwist und Völkerball, unaufhörlich die Unsrigen gegen die Faschisten, ein Spiel wie Räuber und Gendarm, 35 Jahre nach dem Krieg (1, с. 40).</p>	<p>Так ми й бавились на західних по-двір'ях, поряд із гумками і піонерболом, в безконечну гру наші проти фашистів, в таких собі козаків-розбійників, 35 років по війні (2, с. 31).</p>
<p>Gummitwist – реалія, для позначення дитячої гри, яка була розпо-всюджена на території СРСР і знайома носіям мови перекладу. Перекладач передає цю реалію за допомогою функціонального аналогу в мові перекладу, тобто обирає стратегію одомашнення. Völkerball – реалія, для позначення дитячої гри, яка зародилася в колишньому СРСР в 30-х роках ХХ століття. Реалія передається перекладачем за допомогою функціонального аналогу, що свідчить про застосування стратегії одомашнення. Die Unsrigen gegen die Faschisten – реалія, яка позначає розповсюджену на території колишнього СРСР гру та передається за допомогою функціонального аналогу з метою здійснення стратегії одомашнення. Ein Spiel wie Räuber und Gendarm (розбійники й жандарм) – гра, знайома для носіїв мови оригіналу, проте для носіїв мови перекладу ця гра знайома під іншою назвою: козаки-розбійники. В процесі перекладу використовується функціональний аналог, який позначає в мові перекладу подібне явище, що свідчить про тяжіння до стратегії одомашнення.</p>	<p>Реалія, для позначення дитячої гри, яка була розпо-всюджена на території СРСР і знайома носіям мови перекладу. Перекладач передає цю реалію за допомогою функціонального аналогу в мові перекладу, тобто обирає стратегію одомашнення. Völkerball – реалія, для позначення дитячої гри, яка зародилася в колишньому СРСР в 30-х роках ХХ століття. Реалія передається перекладачем за допомогою функціонального аналогу, що свідчить про застосування стратегії одомашнення. Die Unsrigen gegen die Faschisten – реалія, яка позначає розповсюджену на території колишнього СРСР гру та передається за допомогою функціонального аналогу з метою здійснення стратегії одомашнення. Ein Spiel wie Räuber und Gendarm (розбійники й жандарм) – гра, знайома для носіїв мови оригіналу, проте для носіїв мови перекладу ця гра знайома під іншою назвою: козаки-розбійники. В процесі перекладу використовується функціональний аналог, який позначає в мові перекладу подібне явище, що свідчить про тяжіння до стратегії одомашнення.</p>
<p>In den ersten Wochen traf mein Vater im Aufzug einen Führungsoffizier des KGB, der ihn Jahre zuvor verhört hatte, und kam mit einer Variante von My home is my castle nach Hause. Mein Heim ist ihre Festung, sagte er (1, с. 41).</p>	<p>В перші тижні батько зустрівся в ліфті з одним високим чином КГБ, який багато років тому допитував його, він повернувся додому з варіантом My home is my castle. Мій дім – їхня фортеця, сказав він (2, с. 32).</p>
<p>Реалію KGB (з російської КГБ – Комитет государственной безопасности) (нім. Komitee für Staatssicherheit) авторка вводить у твір за допомогою калькування з російської мови з метою найповнішого відтворення автентичної атмосфери епохи колишнього СРСР. Перекладач замість існуючого в українській мові еквівалента використовує прийом транслітерації. Хоча ця реалія і не належить до історичних реалій мови оригіналу, вона добре знайома як німецькомовному, так і україномовному читачу, тому стратегію, обрану перекладачем, можна визначити як універсалізація.</p>	<p>Реалію KGB (з російської КГБ – Комитет государственной безопасности) (нім. Komitee für Staatssicherheit) авторка вводить у твір за допомогою калькування з російської мови з метою найповнішого відтворення автентичної атмосфери епохи колишнього СРСР. Перекладач замість існуючого в українській мові еквівалента використовує прийом транслітерації. Хоча ця реалія і не належить до історичних реалій мови оригіналу, вона добре знайома як німецькомовному, так і україномовному читачу, тому стратегію, обрану перекладачем, можна визначити як універсалізація.</p>

(Закінчення таблиці)

In den sowjetischen Jahren meines Lebens habe ich meine polnische Trumpfkarte, die <i>kozyrnaja karta</i> , nie ausgespielt, aber aufbewahrt, bis sie mir Warschau plötzlich wieder in die Hände fiel (1, с. 92).	В радянські роки мого життя я ні-коли не витягувала свою <i>козырну карту</i> , але завжди тримала її напоготові, аж поки в Варшаві вона знову раптово не впала мені до рук (2, с. 69).
Авторка твору поряд з німецьким словом Trampfkarte використовує чужу реалію <i>kozyrnaja karta</i> , транслітерує її з російської мови з метою надання національного колориту. Перекладач відтворює реалію за допомогою функціонального аналогу, обираючи стратегію одомашнення .	
Ein großer Teil der taubstummen Weisen stammen aus Pogrom-Familien, heiß es in einem Artikel über Oszels Schule, der 1924 in der <i>Proletarskaja Prawda</i> erscheinen war, ohne weiteren Kommentar (1, с. 98).	Велика частина глухонімих сиріт походила з погромних родин, сказано в статті про Озілеву школу, опублікованій 1924 року в « <i>Пролетарської правде</i> » без додаткового пояснення (2, с. 74).
Назву щоденної газети, яка виходила в колишньому Радянському Союзі <i>Proletarskaja Prawda</i> авторка твору передає за допомогою транслітерації з російської мови. Перекладач, слідуючи загальним правилам відтворення назв газет, транслітерує реалію. Оскільки реалія походить з мовної картини світу носіїв мови перекладу, перекладачу досить легко передати всі значення (денотативне і конотативні) цієї мовної одиниці. Під час перекладу була використана стратегія універсалізації .	

Висновки з даного дослідження. Аналізуючи стратегії, які використовував перекладач під час перекладу, можемо підсумувати, що переважають стратегії одомашнення та універсалізації. Задля реалізації стратегії одомашнення перекладач використовує, як правило, функціональний аналог, наближуючи ситуацію до реци-

пієнта мови перекладу. Стратегія універсалізації реалізується за допомогою способів транслітерації та підбору відповідника в мові перекладу. В результаті перекладач відтворює національно-історичне забарвлення оригінального тексту та створює відповідний естетичний вплив на читача перекладу.

Список літератури:

1. Алексеева И.С. Введение в переводоведение : учеб. пособие для студ. филол. и лингв. фак. высш. учеб. заведений. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. 352 с.
2. Андрейко Л.В. Возможности видтворення інтертекстуальності у перекладі. *Гуманітарний вісник. Серія : Іноземна філологія*. Число 13. Черкаси : ЧДТУ, 2009. С. 249–253.
3. Андриєнко Т.П. Стратегії і тактики перекладу: когнітивно-дискурсивний аспект (на матеріалі художнього перекладу з англійської мови на українську) : монографія / за ред. В.І. Карабан. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 339 с.
4. Влахов С., Флорін С. Непереводимое в переводе. Москва : Международные отношения, 1980. 351 с.
5. Войнич И.В. Стратегии лингвокультурной адаптации художественного текста при переводе : автореф. дис. ... кандидата филологических наук : 10.02.19. Пермь, 2010. 19 с.
6. Демецька В.В. Теорія адаптації в перекладі : автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.16. Київ, 2008. 27 с.
7. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів укр. прози). Львів, 1989. 108 с.
8. Карпенко Г.А. Лексико-граматичні та структурно-стилістичні особливості слів на позначення китайських соціально-побутових реалій : автореф. дис. ... канд. філол. наук; НАН України. Ін-т сходознавства ім. А. Кримського. Київ, 2006. 20 с.
9. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты) : учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. Москва : Высш. шк., 1990. 253 с.
10. Михайленко О.А. Поняття «перекладацької стратегії» як складова стратегічної компетенції. *Збірник Педагогічні науки*. 2014. № 121. С. 148–153.
11. Мороз А.А. Реалія як об'єкт лінгвістичного дослідження. Бердянськ, 1999. 104 с.
12. Подміногін В., Якимчук А. Дихотомія перекладацьких стратегій очуження та одомашнення в історії європейського перекладу. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету. Сер. : Філологічні науки*. 2010. Вип. 89(1). С. 98–102.
13. Попович А. Проблемы художественного перевода. Москва : Высш. шк., 1980. 200 с.
14. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі. Харків : Харківський нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2012. 376 с.
15. Сдобников В.В. Стратегия перевода: общее определение. *Вестник Иркутского государственного лингвистического университета*. 2011. Вып. № 1. С. 166–172.
16. Швейцер А.Д. Перевод и лингвистика. Москва : Воениздат, 1973. 280 с.
17. Venuti L. The scandals of translation: toward an ethics of difference. London : Routledge, 1998. 224 s.
18. Krings H.P. Was in den Köpfen von Übersetzern vorgeht: Eine empirische Untersuchung zur Struktur des Übersetzungsprozesses an fortgeschrittenen Französischlernern. Tübingen. Narr, 1986. 570 s.
19. Tytler O. Ессе про принципи перекладу (Essay on the principles of translation (1791)). Available at: <https://archive.org/details/essayonprinciple00woodiala/page/n6>

Список джерел фактичного матеріалу:

1. Petrowskaja K. (2014). Vielleicht Esther. Suhrkamp Verlag Berlin. 10.03.2014. 285 s.
2. Петровська К. Мабуть Естер. / з нім. перекл. Юрко Прохасько. Чернівці : Книги – XXI, 2015. 228 с.

References:

1. Alekseyeva I.S. (2006). Vvedeniye v perevodovedeniye [Introduction to the Translation Studies]. Moscow : Publishing Center "Academy".
2. Andrejko L.V. (2009). Mozhyly vosti vidtvorennya intertekstual`nosti u perekladi [The possibilities of reproduction of intertextuality by the translation]. Cherkasy : *Humanitarian Herald. ChSTU, vol. Foreign philology*, no. 13, pp. 249–253.

3. Andriyenko T.P. (2016). Strategiyi i takty`ky` perekladu: kognity`vno-dy`skursy`vny`j aspekt (na materialy xudozhn`ogo perekladu z anglijs`koyi movy` na ukrayins`ku) [Strategies and tactics of translation: the cognitive-discursive aspect (based on the material of the artistic translation from English into Ukrainian)]. Kyiv : Publishing House of Dmitry Burago.
4. Vlahov S., Florin S. (1980). Neperevodimoye v perevode [Untranslatable in translation]. Moscow : International Relations.
5. Voynich I.V. (2010). Strategii lingvokul`turnoy adaptatsii khudozhestvennogo teksta pri perevode [Strategies for linguocultural adaptation of artistic text by the translation]. (PhD Abstract dissertation). 10.02.2019. Perm.
6. Demecz`ka V.V. (2008). Teoriya adaptatsiyi v perekladu [Theory of adaptations in translation]. (PhD Abstract dissertation). 10.02.2016. Kyiv.
7. Zorivchak R.P. (1989). Realiya i pereklad (na materialy anglo-movny`x perekladiv ukr. prozy`) [Realia and translation (based on the material of English translations of Ukrainian prose)]. Lviv.
8. Karpenko G.A. (2006). Leksy`ko-gramaty`chni ta strukturno-sty`listy`chni osobly`vosti sliv na poznachennya ky`tajs`ky`x social`nopobutovy`x realij [Lexical-grammatical and structural-stylistic features of words on the designation of Chinese social and everyday realities]. (PhD Abstract dissertation). Kyiv.
9. Komissarov V.N. (1990). Teoriya perevoda (lingvisticheskiye aspekty) [Translation Theory (Linguistic Aspects)]. Moscow: Higher school.
10. My`xajlenko O.A. (2014). Ponyattya «perekladacz`ki strategiyi» yak skladova strategichnoyi kompetencyi [Concept of "translation strategies" as a component of strategic competence]. *Pedagogical sciences*, no. 121, pp. 148–153.
11. Moroz A.A. (1999). Realiya yak ob`yekt lingvisty`chnogo doslidzhennya [Realia as an object of linguistic research]. Berdyansk.
12. Podminogin V., Yaky`mchuk A. (2010). Dy`xotomiya perekladacz`ky`x strategij ochuzhennya ta odomashnennya v istoriyi yevropejs`kogo perekladu. [Dichotomy of the translation strategies of foreignisation and domestication in the history of European translation]. *Scientific notes of the Kirovohrad State Pedagogical University*. Vol. Philological Sciences, no. 89(1), pp. 98–102.
13. Popovich A. (1980). Problemy khudozhestvennogo perevoda [Problems of artistic translation]. Moscow : International Relations.
14. Rebrij O.V. (2012). Suchasni koncepciyi tvorchosti u perekladu [Modern concepts of creativity in translation]. Kharkiv : V.N. Karazin Kharkiv National University.
15. Sdobnikov V.V. (2011). Strategiya perevoda: obshcheye opredeleniye [Translation strategy: a common definition]. *Herald of the Irkutsk State Linguistic University*, vol. 1, pp. 166–172.
16. Shveytser A.D. (1973). *Perevod i lingvistika*. [Translation and linguistics]. Moscow : Voenizdat.
17. Venuti L. (1998). The scandals of translation: toward an ethics of difference. London : Routledge.
18. Krings H.P. Was in den Köpfen von Übersetzern vorgeht: Eine empirische Untersuchung zur Struktur des Übersetzungsprozesses an fortgeschrittenen Französischlernern. Tübingen. [What is going on in the minds of translators: An empirical study of the structure of the translation process for advanced French learners]. Narr.
19. Tytler O. (1791) Essay on the principles of translation. Available at: <https://archive.org/details/essayonprinciple00woodiala/page/n6>

References of actual material:

1. Petrowskaja K. (2014). *Vielleicht Esther* [Maybe Esther]. Publishing Company Berlin. 10.03.2014.
2. Petrovs`ka K. (2015). *Mabut` Ester* [Maybe Esther]. From German translated by Yurko Prokhasko. Chernivtsi : Books – XXI.